

روزشمار جنگ

جمعه

۴ شهریور ۱۳۶۲

۱۷ ذی‌قعدة ۱۴۰۳

۲۶ اوت ۱۹۸۳

۵۱

گزارش‌های اطلاعاتی رده‌های عملیاتی ارتش و سپاه مستقر در بانه و مریوان از تقویت نیروهای دشمن در منطقه دهانه شیلر حکایت دارد. براساس گزارش واحد اطلاعات - عملیات قرارگاه حمزه سیدالشهدا، در جبهه مقابل مریوان، ارتش عراق امروز تعدادی از نیروهای جیش‌الشعبی و کماندو با هویت نامعلوم را به پنجوین اعزام و یک ستون زرهی را با تعداد زیادی تانک، نفربر و خودرو از منطقه گولی به مقابل مریوان منتقل کرده است. در جبهه مقابل بانه نیز دشمن در منطقه کوره، روبه‌روی سرداب در قسمت مرزی تا تخته‌نادر، ضمن استقرار نیرو، از حدود ده روز پیش، اقدام به مین‌گذاری کرده است. علاوه‌براین، گزارش‌ها حاکی است نیروهای دشمن در کانی‌مانگا بین پنجوین و نالپاریز، مشغول ایجاد سنگر بوده^(۱) و بلدوزرهای آنها در منطقه ممه‌خلان نیز در حال احداث جاده می‌باشند.^(۲) لشکر ۲۸ ارتش نیز در گزارشی اعلام کرد: «[امروز] دو گروهان از گردان تانک قادسیه از راه سیدصادق - شاندری وارد پنجوین و در آبادی‌های رشان و کانی‌مانگا زیر شاخ‌وبرگ به‌طور استتار گسترش یافته است.»^(۳) طبق همین گزارش، ارتش عراق سنگرهای انفرادی و اجتماعی خود را به‌صورت زیرزمینی و با استفاده از چوب درختان چنار باغ‌های آبادی متروکه گولی ساخته است.^(۴)

۵۲

جنگنده‌های عراقی امروز سه بار با تجاوز به حریم هوایی مریوان قصد بمباران این شهر را داشتند. از سوی دیگر، ارتش عراق سردشت را نیز زیر آتش توپخانه قرار داد.

براساس گزارش ژاندارمری کردستان، ساعت ۹:۳۰ صبح امروز، یک فروند هواپیمای عراقی وارد حریم هوایی منطقه مریوان شد^(۵) و پس از آنکه بر اثر آتش پدافند هوایی مجبور به ترک منطقه گردید، قریه نی در چهار کیلومتری این شهر را بمباران کرد. این بمباران تلفات جانی در بر نداشت.^(۶) در ساعت ۱۰:۱۵ امروز، منطقه مریوان بار دیگر شاهد تجاوز یک هواپیمای عراقی بود که این‌بار نیز آتش پدافند هوایی ایران، جنگنده عراقی را متواری ساخت. ۱۰ دقیقه بعد، برای

سومین بار یک هواپیمای عراقی با ورود به حریم هوایی مریوان اطراف پادگان و قسمتی از شهر را بمباران کرد.^(۷) بر اثر این حمله یک کودک چهارساله شهید و نوجوانی پانزده ساله به شدت مجروح شد، ۶ نفر دیگر نیز به طور سطحی زخمی شدند و خساراتی هم به چندین ساختمان وارد آمد.^(۸) در پی این حادثه و همچنین باتوجه به تهدیدهای مکرر رادیوی عراق مبنی بر بمباران مجدد مریوان، اکثر مردم، در حال ترک شهر هستند و به روستاهای اطراف پناه می‌برند.^(۹) ارتش عراق در اطلاعیه نظامی خود، که امشب از رادیو صوت الجماهير پخش شد، اعلام کرد: «جنگنده‌ها و هلیکوپترهای تیزپرواز ما طی روز جاری حملات کوبنده‌ای را بر روی مواضع و یگان‌های دشمن در بخش شمالی جبهه انجام داده و تلفات و ضایعات قابل توجهی به آنها وارد آورد[ند]...».^(۱۰) امروز همچنین بر اثر حملات توپخانه‌ای عراق به شهر سردشت ۳ نفر زخمی شدند. علاوه بر این، ۲ خودرو در داخل شهر و ۵ خودرو نیز در محور سردشت - برده منهدم شد.^(۱۱)

۵۳

ارسال کمک‌های مردمی (اعم از نقدی و جنسی) و همچنین اعزام نیروهای رزمی و فنی از نقاط مختلف کشور به جبهه‌های جنگ همچنان ادامه دارد.

بر اساس گزارش روزنامه جمهوری اسلامی، در روزهای اخیر، شماری از بسیجیان برازجان، بروجن و اراک؛^(۱۲) تعدادی نیروی مکانیک از مسجد سلیمان؛^(۱۳) چندین گروه نیروی رزمنده از استان‌های گیلان و مازندران، شهرستان‌های طبرستان، نورآباد ممسنی، خمینی شهر و نیز تعدادی نیروی فنی، تبلیغاتی و فرهنگی از استان چهارمحال و بختیاری و ۲۰ نفر راننده ماشین‌های سنگین عمرانی از برازجان؛^(۱۴) به جبهه‌های جنگ عزیمت کردند.

گزارش روزنامه اطلاعات نیز حاکی است که در دو روز اول شهریورماه، گروه‌های متعددی از شهرهای اصفهان، مشهد، کاشان، گناباد، مهربان، داراب، نورآباد لرستان، میانه، چناران، فومن، کلبر، خوی، بناب، هریس و... به جبهه‌های جنگ اعزام شده‌اند. بنا بر همین گزارش، چندین گروه امدادگر و کادر درمانی از جمله تعدادی پزشک، پرستار، جراح، بهیار، تکنسین دارویی و... نیز از اصفهان برای کمک به رزمندگان عازم جبهه‌ها شدند.^(۱۵)

علاوه بر این، در چند روز گذشته، کمک‌های مردم شهرها و روستاهای مختلف کشور، از جمله لواسانات (مواد غذایی و پوشاک)، یزد (۵ وانت نیسان و یک دستگاه آمبولانس)، مسجد سلیمان (وجه نقد و مواد خوراکی)،^(۱۶) روستاهای نورآباد ممسنی (وجه نقد و مواد غذایی)، بابل و مازندران (نیروی خدماتی جهت بازسازی سوسنگرد، وجه نقد، میوه و دارو)، روستاهای برازجان (وجه نقد، مواد خوراکی و ۲ حلقه گوسواره)،^(۱۷) روستاهای سرخس (وجه نقد و مواد غذایی)، اراک (وجه نقد و پوشاک)، شهرکرد و روستاهای آن (خواربار، میوه و همچنین یک جفت گوسواره طلا) و شازند اراک و گناباد^(۱۸) به جبهه‌های جنگ فرستاده شد.

۵۴

امروز دو روستا در منطقه دیواندره پاک‌سازی شد. بر اثر کمین و حملات گروه‌های مسلح غیرقانونی در استان‌های کردستان و آذربایجان غربی نیز تعدادی از نیروهای خودی شهید یا زخمی شدند. در عملیات امروز نیروهای جندالله در منطقه دیواندره، ضمن پاک‌سازی ۲ روستا، حدود ۴۰ نفر از عناصر حزب دمکرات کردستان از جمله چند تن از مسئولان این حزب کشته یا زخمی شدند. همچنین مقادیری مواد منفجره و اسناد درون گروهی نیز به دست نیروهای خودی افتاد.^(۱۹)

در یک درگیری در محور سقز - مریوان ۳ سرباز از نیروهای تأمین این محور شهید شدند و ۲ نفر به اسارت افراد ضدانقلاب درآمدند.^(۲۰) در محور بانه - سردشت نیز ۶ نفر به دست افراد مسلح غیرقانونی به شهادت رسیدند.^(۲۱) عناصر ضدانقلاب با کمین در ورودی شهر نقه، ۳ تن از نیروهای بسیجی را شهید کرده و اسلحه و مهمات آنها را به سرقت بردند.^(۲۲) در درگیری نیروهای سپاه با عناصر حزب دمکرات در اطراف روستای خسروآباد بیجار هم ۳ نفر از افراد بسیج زخمی شدند.^(۲۳)

امروز همچنین محاصره پایگاه شهید محمودی (چهار ستون) در بیست کیلومتری سلماس، با اعزام نیروی کمکی از پایگاه‌های مجاور پایان یافت. در جریان درگیری با عناصر ضدانقلاب که این پایگاه را به محاصره درآورده بودند، یکی از نیروهای خودی مجروح شد. از سوی دیگر، برخی پایگاه‌های ژاندارمری در مناطق کردنشین از جمله پایگاه ملاشیخ سردشت و گاومیشان سنجندج با گروه‌های ضدانقلاب درگیر شدند که این درگیری‌ها بدون تلفات خاتمه یافت.^(۲۴)

۵۵

حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی در خطبه‌های نماز جمعه امروز تهران، ضمن اشاره به موضوعاتی همانند شرایط تصدی مسئولیت‌های اجتماعی در جامعه اسلامی، رسیدگی به تخلفات اداری و نیز عملکرد سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، به تحلیل وضعیت کنونی جبهه‌ها پرداخت و از مردم عراق خواست برای به دست گرفتن سرنوشت خود، به مقابله با حزب بعث برخیزند.

رئیس مجلس در خطبه اول نماز جمعه با تأکید بر اینکه عدالت اجتماعی مکمل عدالت فردی است، مطالبی را در خصوص ارزش‌های اخلاقی، مراحل نظام اخلاقی، امتیاز فضائل اخلاقی از منظر اسلام و جایگاه تقوا در اسلام، قرآن و نهج‌البلاغه بیان کرد. خطیب نماز جمعه تهران در ادامه با پرداختن به شرایط اخذ مسئولیت‌های اجتماعی در جامعه اسلامی، عدالت را مهم‌ترین شرط برای تولیت امور اجتماعی برشمرد و گفت: متصدی مسئولیت‌های اجتماعی «باید در درجه اول عادل باشد و اگر فاسق بود، حق توئی در این گونه امور را ندارد، مگر هنگام ضرورت».

هاشمی رفسنجانی «مسائلی که سروکارش با مردم و زندگی مردم است» را «مسائل ولایتی»

نامید و از این رهگذر، «عنصر تقوا» را از شرایط اساسی و ضروری برای کارکنان دولت معرفی کرد. وی ضمن اشاره به مسئله مهم «تعهد و تخصص» گفت: «اگر ما انسان متعهد متخصص داشته باشیم و برویم سراغ انسان متخصص غیر متعهد، این مسئله ولایت اسلامی مخدوش است.» وی همچنین افزود کارگزاران دولتی باید «خودشان را با جمهوری اسلامی منطبق» ساخته و با دقت و سرعت بیشتری به امور ارباب رجوع رسیدگی کنند.

رئیس مجلس شورای اسلامی، با اشاره به مشکل تراشی برخی کارمندان برای مردم، لزوم اصلاح این رویه را در ادارات دولتی متذکر شد و برای مقابله با این مسئله از دیگر کارکنان و مردم درخواست کرد تا افراد ناصالح را معرفی کنند. وی با یادآوری ضرورت تشکیل دادگاه‌های اداری به منظور تصفیه ادارات از طریق تربیت این کارمندان ناصالح، بر پیگیری جدی تخلفات اداری تأکید کرد.

مهم‌ترین موضوعاتی که حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی در خطبه دوم نماز جمعه به آنها پرداخت چنین بود: برگزاری کنفرانس گوادلوپ* در آستانه پیروزی انقلاب اسلامی، برنامه ترور شخصیت‌های انقلاب و علل ناکامی این برنامه، تحلیلی از عملکرد سازمان مجاهدین خلق (منافقین)، برداشت اشتباه این سازمان درباره همراهی آیت‌الله طالقانی با آنان، فرازوفروند روابط این سازمان با بنی‌صدر، خدمات اطلاعاتی و جاسوسی سازمان برای صدام حسین و حرکت آن در مسیر خواسته‌های دولت‌های غرب به‌ویژه فرانسه و آمریکا، مناظره (اعترافات) تلویزیونی اعضای این سازمان و جنایات سازمان مذکور.

وی علت اصلی ناکامی برنامه ترور شخصیت‌های انقلاب را این‌گونه تشریح کرد: «آن برنامه هم به ادله فراوانی شکست خورد ... اینها موفق نشدند که چهره‌های بسیج‌کننده را از میدان به در کنند که البته اگر هم موفق می‌شدند اشتباه عمده‌شان باقی بود و آن اشتباه این بود که این ملت عقیم نیست و چهره بسیج‌کننده، خود این مردم هستند.» خطیب نماز جمعه تهران افزود: «اینها منافقین باید مأمور باشند. باید همان‌طور که می‌تران حرکت می‌کند، اینها هم حرکت کنند. آن‌جوری که ریگان حرکت می‌کند، اینها هم حرکت کنند ... یک روز گفتند با بنی‌صدر باشید؛ یک روز گفتند جاسوسی کنید؛ یک روز گفتند این‌جوری بکنید! خودشان را در یک جریانی انداختند که درست به‌صورت آلت دست، در اختیار آنها هستند.»

* کنفرانس گوادلوپ جلسه‌ای بود که در ژانویه ۱۹۷۹ (دی‌ماه ۱۳۵۷)، میان رؤسای دولت چهار قدرت مهم بلوک غرب (آمریکا، انگلستان، فرانسه و آلمان غربی) در جزیره گوادلوپ برگزار شد و موضوع اصلی آن بررسی وضعیت بحرانی ایران در آن زمان بود.

هاشمی رفسنجانی در آخرین بخش سخنان خود در خطبه دوم نماز جمعه تهران، ضمن تحلیل وضعیت جبهه‌ها گفت: «این ما هستیم که حرف محکم و اساسی و ان‌شاءالله نهایی را داریم در منطقه می‌زنیم. دشمنان از همه امکانات استفاده کردند، برای اینکه این حزب بعث عقلی را به جایی برسانند، اما موفق نشدند و حالا می‌بینید که به چه فلاکتی افتاده‌اند.» وی سپس ضمن نصیحت افراد کارشکن، به اعضای زندانی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) نیز اطمینان داد: «روزی که جمهوری اسلامی مطمئن بشود که شماها اگر بیرون بیایید، مثل بعضی دیگر از منافقین خیانت نمی‌کنید، ما از شما بیشتر عجله داریم که شماها در جامعه بیایید و با مردم باشید.» رئیس مجلس همچنین خطاب به مخالفان مقیم خارج از کشور گفت: «اگر جنایت بزرگی مرتکب نشدید، خودتان را بیشتر آلوده نکنید.»

امام جمعه موقت تهران در پایان، خطبه‌ای را به زبان عربی ایراد کرد و با اشاره به وضعیت وخیم عراق بر اثر سیاست‌های حزب بعث، از مردم این کشور خواست تا خودشان مقدرات امور کشورشان را به دست بگیرند.^(۲۵)

۵۶

وزیر امور خارجه ایران و هیئت همراه، عصر امروز پس از آخرین رایزنی‌ها در سوریه، از دمشق عازم آنکارا شدند و گفت‌وگوهای خود را با مقامات ترکیه آغاز کردند.

علی‌اکبر ولایتی پیش از ظهر امروز، در دمشق با چند تن از ائمه جمعه و جماعات منطقه بقاع لبنان دیدار و در مورد موضوعاتی همانند تحولات لبنان، چگونگی مواجهه با نیروهای رژیم اشغالگر قدس و هماهنگی در نحوه مقابله با «برنامه‌های امپریالیسم و صهیونیسم» گفت‌وگو کرد. وی هنگام ترک دمشق در یک مصاحبه تلویزیونی در فرودگاه این شهر، دیدارهای خود را در سوریه مثبت ارزیابی کرد و نتایج مطلوب این سفر را ناشی از روابط اصولی و راهبردی دو کشور دانست. وزیر امور خارجه ایران سوریه را یک کشور اسلامی پیشرو خواند که ضمن عدم سازش با رژیم صهیونیستی همچنان از مبارزان لبنانی و فلسطینی پشتیبانی می‌کند.^(۲۶)

هیئت دیپلماتیک ایرانی به سرپرستی وزیر امور خارجه پس از ترک سوریه، عصر امروز وارد آنکارا شده و مورد استقبال وزیر امور خارجه ترکیه قرار گرفت. ایلتر ترکمن در مراسم استقبال از هیئت ایرانی، ضمن ابراز امیدواری در مورد گسترش روابط دوستانه دو کشور، توسعه روابط ایران و ترکیه را پس از پیروزی انقلاب اسلامی بسیار چشمگیر دانست. وی درخصوص نقش ایران در منطقه گفت: «ایران برای تثبیت ثبات و امنیت در منطقه سهم بسیار مؤثری را دارد و در حکم کلید صلح در منطقه می‌باشد.» ولایتی نیز در این مراسم، همبستگی‌های دینی و اشتراکات تاریخی و فرهنگی بین دو ملت را عاملی تأثیرگذار در تداوم و توسعه روابط دوجانبه برشمرد.^(۲۷)

۵۷

در حالی که وزارتخانه‌های امور خارجه فرانسه و امریکا، هنوز حاضر به اعلام مواضع رسمی خود در قبال طرح تحویل هواپیماهای سوپراتاندارد فرانسوی به عراق نیستند، بحث و تفسیر در این باره در رسانه‌های مختلف خبری همچنان ادامه دارد.

به گزارش خبرگزاری آلمان غربی از پاریس، امروز وزارت امور خارجه فرانسه درخصوص طرح تحویل پنج فروند هواپیمای سوپراتاندارد فرانسوی به عراق، بدون ذکر هیچ‌گونه جزئیاتی اعلام کرد: «خبر مربوط به تحویل این جنگنده‌ها تاکنون هیچ‌گاه به‌طور رسمی اعلام نشده است». روزنامه *لوموند* (چاپ پاریس) نیز طرح مذکور را اقدامی خطرناک توصیف کرد. در گزارش خبرگزاری آلمان غربی همچنین آمده است که ناظران در پاریس از احتمال شکست عراق در جنگ با ایران نگران هستند؛ چراکه با توجه به فعالیت شش هزار کارشناس فرانسوی در عراق و نیز بدهی حداقل پنج میلیارد دلاری این کشور به فرانسه، پیروزی ایران می‌تواند «از نظر مالی ضربه مهلکی به فرانسه وارد سازد».^(۲۸)

رادیو امریکا نیز ضمن پرداختن به طرح فرانسه برای واگذاری پنج فروند هواپیمای سوپراتاندارد به عراق، به نقل از یک سخنگوی وزارت امور خارجه امریکا گزارش داد: این کشور در گفت‌وگو با فرانسه و همه طرف‌های ذی‌نفع در جنگ خلیج فارس، «خطرات ناشی از گسترش جنگ را برای آنها روشن ساخته است». وی در عین حال با تکرار ادعای بی‌طرفی واشنگتن در این جنگ اذعان کرد که ایالات متحده «در زمینه انتقال هواپیماهای سوپراتاندارد به عراق موضعی اتخاذ نکرده است».^(۲۹)

از سوی دیگر، روزنامه *لوموند* در شماره امروز خود مقاله‌ای را به نگرانی ایالات متحده از تهدیدهای ایران در مورد مسدود کردن خلیج فارس اختصاص داد. به نوشته این روزنامه، واشنگتن با جدی گرفتن تهدید ایران مبنی بر جلوگیری از عبور هر نوع کشتی از خلیج فارس، از توقف صادرات نفتی کشورهای عربی منطقه نگران است. *لوموند* ضمن اینکه مدعی شد «به دنبال آزادی گروگان‌های امریکایی روابط واشنگتن و تهران تاحدودی بهبود یافته است»، افزود به زعم مقامات امریکایی ایران همچنان مانع از توسعه طلبی‌های شوروی است. براساس مقاله *لوموند*، مقامات کاخ سفید با تأکید بر «بی‌طرفی شدید خود در جنگ ایران و عراق معترفند که نمی‌دانند چگونه می‌توانند مذاکره بین طرفین را تسریع ببخشند». از سوی دیگر، کاخ سفید با وجود اظهار نگرانی راجع به طرح فرانسه برای واگذاری هواپیماهای سوپراتاندارد به عراق، «قصد ندارد کوچک‌ترین فشاری روی پاریس اعمال نماید».^(۳۰)

۵۸

به‌دنبال تهیه و تدوین برنامه اول توسعه اقتصادی - اجتماعی ایران و ارائه آن به مجلس شورای اسلامی،* وضعیت اقتصادی ایران از جمله بحث خودکفائی اقتصادی، افزایش صدور نفت و تعاملات اقتصادی ایران با کشورهای دیگر، مورد توجه رسانه‌های بین‌المللی قرار گرفته است. رادیو بی‌بی‌سی در برنامه شامگاهی امروز خود، تفسیری از محمدعلی همایون کاتوزیان استاد اقتصاد دانشگاه کانتربوری انگلستان، راجع به موضوع خودکفائی اقتصادی در ایران پخش کرد. کاتوزیان خودکفائی اقتصادی را بحثی دانسته که در چند دهه اخیر در ایران مطرح بوده و پس از انقلاب نیز گهگاه درباره آن بحث و گفت‌وگو می‌شود. وی وضعیت اقتصادی ایران را چنین تشریح کرد: «در دوره پس از انقلاب نیز اوضاع اقتصادی کشور دستخوش ازهم‌گیختگی‌ها و نابسامانی‌های زیادی بوده که به نظر من فقط قسمتی از آن را می‌توان به حساب احتیاجات اجتناب‌ناپذیر و جنگ ایران و عراق گذاشت، میزان بیکاری در شهرها اکنون از حدود ۳ - ۴ میلیون نفر نیز گذشته است و تقریباً برابر با ۵۰ درصد از نیروی کار بهره‌ده بیکار شده‌اند، نرخ تورم، ... بسیار زیاد است.» کاتوزیان به‌رغم ابراز امیدواری درباره افزایش تولید غلات، خودکفائی در زمینه کالاهای کشاورزی در آینده نزدیک را «تصوری خام و ساده‌لوحانه» دانست. به گفته وی، مفهوم خودکفائی این است که یک کشور جهان‌سومی بتواند «خود را به مرحله‌ای برساند که از قید اتکا به صادرکردن یکی دو کالا و واردکردن هزاران هزار اقالام غذایی مصرفی و ماشینی خلاص شود.» کاتوزیان وضعیت ایران را در این زمینه بسیار خوب ارزیابی کرد و با اشاره به صادرات نفت و گاز از ایران افزود: «ارز خارجی ناشی از آن می‌تواند در مدت ده سال اقتصاد کشور را به‌نحو احسن دگرگون سازد. و آن را حتی از اتکاء دائم به این صادرات نیز رهایی بخشد.» وی خاطرنشان کرد در صورت «سرمایه‌گذاری صحیح و دقیقاً در صنایعی که در رفع نیازمندی‌های داخلی تأثیر زیادی دارد» و «آسوده‌گذاشتن کشاورز از دخالت‌های بی‌جای عوامل دولت با دادن کمک‌های مادی و معنوی به جامعه روستایی» جامعه ایران می‌تواند بخش اعظمی از نیازهای کشاورزی را در داخل تولید کرده و در این زمینه وابستگی خود را کاهش دهد؛ در غیر این صورت، «... اگر درآمدهای نفت را فقط و فقط صرف پرداخت‌های بیجا به این و آن و باقیمانده را به واردکردن اسلحه و اغذیه و امتعه گوناگون مصرفی منحصر سازیم، خودکفائی اقتصادی که سهل است هرگز از مرحله عقب‌ماندگی اقتصادی و اتکا به صدور نفت و گاز و سایر فراورده‌های معدنی فراتر نخواهیم رفت و پس از پایان‌رفتن این منابع خداداد ناگزیر خواهیم بود که به پایین‌ترین سطح خودکفائی اقتصادی نزول کنیم.»^(۳۱)

* نخست‌وزیر روز ۲۵ مردادماه ۱۳۶۲، با حضور در مجلس شورای اسلامی، لایحه نخستین برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران را تقدیم مجلس کرد. (روزنامه صبح آزادگان، ۱۳۶۲/۵/۲۶، ص ۱۲).

رادیو کلن نیز با اشاره به گزارش‌های مرتبط با تولید «روزانه به‌طور متوسط در حدود دو الی دو میلیون و نیم بشکه نفت» در ایران در طول ماه‌های ژانویه تا ژوئیه سال جاری (دی ۱۳۶۱ تا تیر ۱۳۶۲)، این میزان را دوبرابر دوره مشابه سال قبل ارزیابی کرد و همین امر را زمینه‌ساز تهیه و تنظیم نخستین برنامه عمرانی پنج‌ساله پس از انقلاب دانست. براساس گزارش این رادیو درحالی‌که اقتصاد ایران در دو سال نخست پس از پیروزی انقلاب، با ۲۰ درصد رشد منفی مواجه بوده، در سال‌های ۱۹۸۱ و ۱۹۸۲، رشدی ۲ درصدی داشته و در سال جاری نیز ۷ درصد رشد برای آن پیش‌بینی می‌شود. رادیو کلن در ادامه گزارش خود با نقل مطلبی از روزنامه زودویچه / زیتونگ آورده است: این روزنامه با وجود ابراز تردید در مورد تحقق اهداف برنامه عمرانی مذکور، رونق تعاملات بازرگانی خارجی ایران را قابل تأمل دانسته و نوشته است: «هوایم‌هایی که به‌سوی ایران در پرواز هستند با ظرفیت کامل به آن کشور پرواز می‌کنند و هتل‌های خارجی‌نشین در تهران بر اثر کثرت میهمان و مسافر جا ندارند». این روزنامه با اذعان به ازسرگیری روابط اقتصادی ایران و طرف‌های معامله سستی آن، آلمان فدرال را در رأس کشورهای صادرکننده کالا به ایران معرفی کرده و افزوده است این کشور در سال ۱۹۸۲، «مجموعاً به ارزش ۳ میلیارد و ۵۰۰ میلیون مارک کالا به آن کشور [ایران] صادر کرده است». روزنامه مذکور همچنین پیش‌بینی کرده است که در سال جاری میلادی، ژاپن با صادراتی معادل ۵ میلیارد مارک، در جایگاه نخست کشورهای صادرکننده کالا به ایران قرار بگیرد. براساس گزارش رادیو کلن، روزنامه زودویچه / زیتونگ نظام کنونی ایران را به‌حدی تثبیت‌شده دانسته که «امروزه دیگر کمتر گروهی می‌تواند به‌طور مستقیم آن را مورد تهدید قرار دهد».^(۳۲)

از سوی دیگر، امروز رادیو اسرائیل با پخش خبر افزایش میزان واردات نفتی ژاپن از ایران به نقل از محافل بازرگانی توکیو، میزان خریدهای نفتی ژاپن از ایران را بالغ بر چهارصد و چهل هزار بشکه در روز گزارش کرده است. در ادامه این خبر آمده است: «باتوجه به آنکه ایران نفت خود را با قیمت ارزانی در بازار جهانی عرضه می‌کند، دوازده کمپانی نفتی ژاپن قراردادهای خود را با آن کشور تجدید کرده و یا قراردادهای جدید منعقد نمودند». رادیو اسرائیل بهای نفت سنگین و سبک ایران را به‌ترتیب ۲۶ دلار و ۹۰ سنت و ۲۸ دلار، یعنی حدود ۲ دلار ارزان‌تر از بهای رسمی اوپک عنوان کرد.^(۳۳)

همچنین عصر امروز، رادیو ایران (وابسته به اپوزیسیون خارج از کشور) به نقل از روزنامه تایمز مالی (چاپ لندن) ادعا کرد که موافقت‌نامه تجاری ایران و برزیل به ارزش حدود یک میلیارد دلار با مشکلاتی مواجه شده است؛ زیرا «جمهوری اسلامی از برزیل خواسته است که از یکی از چهارده بانک غربی مورد اعتماد جمهوری اسلامی نامه رسمی اعتبار بانکی بخواهد»، ولی «مقدار بدهی برزیل به بانک‌های بین‌المللی به‌حدی است که هیچ بانکی حاضر به دادن

اعتبار به برزیل نخواهد بود.» این رادیو به نقل از تایمز مالی مفاد موافقت‌نامه مذکور را خرید مواد کشاورزی و صنعتی به ارزش ۴۰۰ میلیون دلار توسط ایران از برزیل و صدور نفت معادل ۶۰۰ میلیون دلار از ایران به برزیل در سال ۱۹۸۴، بیان کرده است.^(۳۴)

۵۹

بازپرداخت بخشی از بدهی ایران به بانک صادرات واردات امریکا موضوعی است که رادیو صدای امریکا و رادیو مسکو با نگاهی متفاوت آن را مورد بررسی قرار دادند. امروز همچنین خبری درمورد سفر معاون حقوقی نخست‌وزیر ایران به الجزایر و احتمال ارتباط این سفر با موضوع مذکور انتشار یافت.

گزارشگر رادیو صدای امریکا به نقل از مقامات وزارت امور خارجه این کشور، تلاش ایران برای حل دعاوی مالی اش با ایالات متحده را فاقد هرگونه علاقه سیاسی برای بهبود روابط دو کشور اعلام کرد و افزود براساس اظهارات مقامات مذکور، اقدامات ایران همچنان از خصومت شدید این کشور با امریکا حکایت می‌کند. گواه این مطلب دستورالعمل اخیر وزارت بازرگانی ایران است که طبق آن خریدهای رسمی ایران فقط در مواردی از شرکت‌های امریکایی انجام می‌شود که امکان خرید از کشورهای دیگر فراهم نباشد. از سوی دیگر، به دنبال تصمیم ایران برای تبدیل سفارت سابق امریکا به یک مرکز آموزش نظامی، دولت امریکا می‌کوشد تا کنترل این محل به دولت سوئیس یعنی حافظ منافع امریکا در ایران واگذار شود که البته تاکنون تلاش‌های ایالات متحده در این زمینه بی‌نتیجه بوده است. براساس اعلام یکی از مقامات وزارت امور خارجه امریکا، «هرگونه استفاده از سفارت سابق امریکا در تهران بجز قراردادن آن در اختیار سفارت سوئیس، ناقض اصول حقوق بین‌المللی است.»^(۳۵)

رادیو مسکو نیز با پوشش خبری این رویداد در تفسیر شبانگاهی خود، با استناد به گزارش خبرگزاری یونایتدپرس اصرار ایالات متحده را دلیل بازپرداخت بدهی چهارصد و نوزده میلیون و پانصد هزار دلاری ایران دانسته و آن را این‌گونه تفسیر کرد: «امپریالیست‌های امریکا مانند سابق ثروت‌های ایران را به بهانه برآورده ساختن به اصطلاح دعاوی مالی و قانونی به یغما می‌برند.» براساس اعلام رادیو مسکو، در پی اقدام ایالات متحده به مسدود ساختن سپرده‌های چهارده میلیارد دلاری ایران در بانک‌های امریکا، «سوداگران امریکایی مانند ملخ به این پول‌های ایران هجوم آوردند. در امریکا بیش از دو هزار و پانصد دادخواست به مبلغ هفت میلیارد دلار به دادگاه‌ها تسلیم شد.» این رادیو همچنین ادعا کرد که با وجود توافق دو سال پیش درباره استرداد سپرده‌های ایران در بانک‌های ایالات متحده، «امریکا از اجرای این توافق سرسختانه امتناع می‌ورزد.» رادیو مسکو همچنین به نقل از روزنامه‌های تهران افزود: «ایران نتوانست حتی یک پنجم پول‌های خود را بازپس بگیرد.»^(۳۶)

در همین حال، رادیو اسرائیل در خبری اعلام کرد که جهرمی معاون نخست‌وزیر ایران در امور حقوقی، امشب برای ابلاغ پیام ویژه نخست‌وزیر ایران به نخست‌وزیر الجزایر، وارد این کشور شد. این رادیو ضمن اشاره به انتشار نیافتن مضمون این پیام مدعی شد: «احتمال می‌رود [پیام مذکور] با جریان پرداخت غرامت به شرکت‌های آمریکایی در رابطه با مسئله گروگان‌های سفارت ارتباط داشته باشد.»^(۳۷)

۶۰

دبیرکل شورای همکاری خلیج فارس و وزیر امور خارجه اردن، امروز به‌طور جداگانه به اظهار نظر درباره جنگ ایران و عراق و دیگر مسائل منطقه‌ای پرداختند.

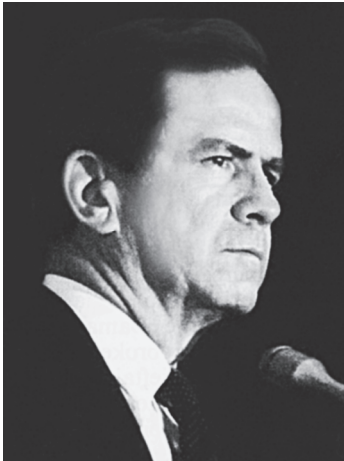
عبدالله بشاره دبیرکل شورای همکاری خلیج فارس، با اشاره به اجلاس اخیر اعضای این شورا در طائف، امنیت خلیج فارس را یکی از مهم‌ترین محورهای اجلاس مذکور برشمرد. وی در مصاحبه با روزنامه کویتی *القبس*، ضمن اشاره به جنگ ایران و عراق ابراز کرد: «ادامه این جنگ، باعث کشاندن منطقه به درگیری‌های بین‌المللی که هم‌اکنون در نزدیکی مرزهای آن در جریان است می‌شود.»^(۳۸)

براساس گزارش رادیو بغداد، امروز همچنین مروان القاسم وزیر امور خارجه اردن، هنگام ورود به رباط پایتخت مغرب، درمورد مضامین گفت‌وگوهای خود در این سفر گفت که «مذاکراتی با مسئولان مغربی که به‌طور ویژه بر مسئله عراق و ایران و اوضاع در لبنان تکیه دارد به عمل خواهد آورد.»^(۳۹)

۶۱

به‌دنبال بالاگرفتن تنش‌های داخلی در لبنان و اعلام خبر تعویق عقب‌نشینی نیروهای رژیم صهیونیستی از جنوب لبنان، رایزنی‌های دیپلماتیک برای حل و فصل این منازعه آغاز شد.

گزارش امروز خبرگزاری فرانسه از مصاحبه وزیر دفاع رژیم صهیونیستی با شبکه تلویزیونی ان.بی.سی حاکی است که در پی درخواست‌های آمریکا، این رژیم خروج نیروهایش از مناطق کوهستانی دروزی‌نشین شوف و عالیه را با تأخیر اجرا می‌کند تا دولت لبنان برای حل و فصل اختلافاتش با شبه‌نظامیان دروزی و گسترش حاکمیت خود در این مناطق، فرصت بیشتری به دست آورد. موشه ارنز عقب‌نشینی جزئی نیروهای اسرائیل از مناطق مذکور را آزمونی برای دولت لبنان برشمرد و اعلام کرد: «اگر پس از خروج نیروهای اسرائیلی دولت لبنان بتواند حاکمیتش را گسترش دهد با موفقیت از بوته این آزمایش مهم برآمده است.» به گزارش خبرگزاری رویتر از تل‌آویو، این عقب‌نشینی درطول دو هفته آینده انجام خواهد شد.

رابرت مک فارلین نماینده ویژه آمریکا در غرب آسیا

در همین حال، اقدامات دیپلماتیک برای حل این منازعه نیز آغاز شده است. امروز ولید جنبلاط رهبر دروزی‌های لبنان و رابرت مک فارلین نماینده ویژه آمریکا در غرب آسیا، به‌منظور انجام مذاکراتی درباره اوضاع لبنان به‌طور جداگانه وارد پاریس شدند. جنبلاط پس از ورود به پاریس با واد بن حداد فرستاده رئیس‌جمهور لبنان، دیدار کرد. مک فارلین نیز قرار است علاوه‌بر دیدار با طرف‌های درگیر لبنانی، با مقامات فرانسوی هم‌درمورد وضعیت لبنان گفت‌وگو کند. بنا به گزارش خبرگزاری فرانسه، مک فارلین پیش از ورود به فرانسه، در رم با مقامات ایتالیایی و پرتغالی، گفت‌وگوهایی را درمورد اوضاع لبنان انجام داده است.

روزنامه کویتی/القبس نیز در شماره امروز خود به نقل از منابع آمریکایی نوشت که ریگان رئیس‌جمهور آمریکا، از امین جمیل رئیس‌جمهور لبنان، خواسته است که برای رسیدن به توافق با رهبر دروزی‌های لبنان همه تلاش خود را به کار بگیرد.^(۴۰)

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۲/۶/۴

۱. گزیده اسناد عملیات والفجر ۴، جلد ۲، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و عملیات و اطلاعات - عملیات ستاد منطقه ۸ به اطلاعات - عملیات قرارگاه خاتم‌الانبیا، ۱۳۶۲/۶/۱۰، صص ۷۰ - ۶۹.
۲. سند شماره ۳۵۸۰۵۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و عملیات قرارگاه حمزه سیدالشهدا به طرح و عملیات ستاد مرکزی سپاه، ۱۳۶۲/۶/۹.
۳. گزیده اسناد عملیات والفجر ۴، پیشین، گزارش رکن ۲ تیپ ۳ لشکر ۲۸، ۱۳۶۲/۶/۱۳، ص ۹۴.
۴. گزیده اسناد عملیات والفجر ۴، پیشین، گزارش طرح و عملیات و اطلاعات - عملیات ستاد منطقه ۸ به اطلاعات - عملیات قرارگاه خاتم‌الانبیا، ۱۳۶۲/۶/۱۰، صص ۷۰ - ۶۹.
۵. سند شماره ۳۴۶۴۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاندارمری کردستان به استانداری کردستان، ۱۳۶۲/۶/۴.
۶. سند شماره ۳۵۸۰۰۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای از رکن ۳ فرماندهی ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران قرارگاه حمزه سیدالشهدا به رکن ۳ فرماندهی قرارگاه منطقه عملیاتی شمال غرب و رکن ۳ فرماندهی سپاه
۷. سند شماره ۳۴۶۴۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۸. سند شماره ۳۴۶۴۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفنگرام ناحیه ژاندارمری کردستان به جانشین فرماندهی ژاندارمری جمهوری اسلامی در قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۱۳۶۲/۶/۴.
۹. سند شماره ۳۳۲۰۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: بولتن اطلاعاتی داخلی نخست‌وزیری، شماره ۲۶۰، ۱۳۶۲/۶/۹، ص ۲.
۱۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۶۰، ۱۳۶۲/۶/۵، ص ۱، تهران- خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۲/۶/۴، به نقل از رادیو صوت الجماهير عراق، ساعت ۲۲:۳۰.
۱۱. سند شماره ۳۵۴۱۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش طرح و عملیات سپاه سردشت، ۱۳۶۲/۶/۲۵.
۱۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۲/۶/۲، ص ۲.
۱۳. همان، ص ۴.

۱۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۲/۶/۳، ص ۲.
۱۵. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۲/۶/۲، ص ۴.
۱۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۲/۶/۲، ص ۴.
۱۷. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۲/۶/۳، ص ۴.
۱۸. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۲/۶/۵، ص ۴.
۱۹. سند شماره ۳۵۸۰۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفنگرام طرح و عملیات قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۱۳۶۲/۶/۷، ص ۳.
۲۰. همان.
۲۱. سند شماره ۳۵۴۲۱۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۲۲. سند شماره ۳۵۸۱۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: رکن ۳ قرارگاه مقدم عملیاتی شمال غرب ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران، ص ۲.
۲۳. سند شماره ۳۵۸۱۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: رکن ۳ قرارگاه مقدم عملیاتی شمال غرب ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران، ص ۱.
۲۴. سند شماره ۳۵۸۱۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۱؛ و - سند شماره ۴۴۴۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش اداره اطلاعات شهربانی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۶۲/۶/۵.
۲۵. هاشمی رفسنجانی، خطبه‌های نماز جمعه ۱۳۶۲، جلد چهارم (۱۳۶۲/۶/۴ - ۱۳۶۲/۱/۵)، زیر نظر محسن هاشمی، تهران: سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۶، صص ۵۰۰ - ۴۶۹.
۲۶. روزنامه کیهان، ۱۳۶۲/۶/۵، ص ۳.
۲۷. روزنامه صبح آزادگان، ۱۳۶۲/۶/۶، ص ۲.
۲۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۶۰، ۱۳۶۲/۶/۵، ص ۱، پاریس - خبرگزاری آلمان غربی، ۱۳۶۲/۶/۴.
۲۹. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۲/۶/۵، ص ۸، رادیو صدای امریکا، ۱۳۶۲/۶/۴، ساعت ۶:۳۰.
۳۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۶۰، ۱۳۶۲/۶/۵، ص ۱۰، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۲/۶/۴.
۳۱. همان، صص ۳۲ - ۱۹، به نقل از رادیو بی‌بی‌سی، ۱۳۶۲/۶/۴، ساعت ۱۹:۴۵.
۳۲. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۲/۶/۵، ص ۲۲، رادیو کلن ۱۳۶۲/۶/۴، ساعت ۱۲:۳۰.
۳۳. همان، ص ۱۲، رادیو اسرائیل، ۱۳۶۲/۶/۴.
۳۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۶۰، ۱۳۶۲/۶/۵، صص ۳۳ - ۳۲، رادیو ایران، ۱۳۶۲/۶/۴، ساعت ۱۷.
۳۵. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۲/۶/۵، ص ۱۵، رادیو صدای امریکا، ۱۳۶۲/۶/۴، ساعت ۶:۳۰.
۳۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۶۰، ۱۳۶۲/۶/۵، ص ۲۵، رادیو مسکو، ۱۳۶۲/۶/۴، ساعت ۲۰:۳۰.
۳۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۶۱، ۱۳۶۲/۶/۶، ص ۲۵، رادیو اسرائیل، ۱۳۶۲/۶/۵، ساعت ۱۹.
۳۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۶۰، ۱۳۶۲/۶/۵، ص ۹، کویت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۲/۶/۴.
۳۹. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۲/۶/۷، ص ۳، رادیو صوت الجماهير بغداد، ۱۳۶۲/۶/۵، ساعت ۱۴:۳۰.
۴۰. روزنامه کیهان، ۱۳۶۲/۶/۵، ص ۲۰.